

WYROK

W IMIENIU RZECZYPOSPOLITEJ POLSKIEJ

Poznań, dnia 22 maja 2018 r.

Sąd Okręgowy w Poznaniu XVIII Wydział Cywilny w następującym składzie:

Przewodniczący: SSO Magda Inerowicz

Protokolant: prot. sęd. Emilia Staszkiwicz

po rozpoznaniu w dniu 8 maja 2018 r.,

na rozprawie

sprawy z powództwa: **(...) spółki z ograniczoną odpowiedzialnością z siedzibą w P.**

przeciwko: **E. G. i R. D. (1)**

o: zapłatę

1. utrzymuje w całości w mocy nakaz zapłaty wydany w postępowaniu nakazowym przez Sąd Okręgowy w Poznaniu w dniu 28 marca 2017r. w sprawie o sygn. akt XVIII Nc 130/17 w stosunku do pozwanych E. G. i R. D. (1),
2. kosztami procesu obciąża pozwanych częściowo i na tej podstawie zasądza od pozwanych solidarnie na rzecz powódki kwotę 1800 zł, a w pozostałej części nie obciąża ich tymi kosztami.

SSO /-/ M. Inerowicz

UZASADNIENIE

Pozwem z dnia 28 lutego 2017r. poprzednik prawny powódki (...) Spółki z ograniczoną odpowiedzialnością - (...) Spółka Akcyjna z siedzibą w P. wniosła przeciwko pozwanym: A. K., R. K., R. D. (1) oraz E. G. o zasądzenie solidarnie kwoty 115.667,10 zł wraz z ustawowymi odsetkami za opóźnienie od dnia 24 stycznia 2017 r. do dnia zapłaty. Nadto wniosła o zasądzenie od pozwanych na rzecz powódki kosztów postępowania w tym kosztów zastępstwa procesowego według norm przepisanych.

W uzasadnieniu strona wskazano, że posiada weksel bez protestu, będący wekslem gwarancyjnym in blanco, wystawionym dnia 24 sierpnia 2009r. przez pozwanych: A. K. i R. K., który został poręczony przez pozwanych: R. D. (1) i E. G.. Powódka wskazała, że weksel został wystawiony na zabezpieczenie wszelkich ewentualnych roszczeń jakie mogły powstać z umowy współpracy z dnia 15 września 2009r. zawartej przez pozwaną A. K. z powódką. Podniosła, że pozwani do dnia wniesienia pozwu nie zapłacili powódce należności, pomimo przedstawienia weksla do wykupu.

Do pozwu został załączony weksel, podpisany przez R. K. i A. K. jako wystawców weksla, a na odwrocie weksla widniało słowo „Poręczam” i pod nim podpis R. D. (1) oraz słowo napisane drukowanymi literami „PORECZAM”, a pod nim podpis E. G..

Nakazem zapłaty wydanym w postępowaniu nakazowym w dniu 28 marca 2017r. w sprawie XVIII Nc 130/17 Sąd nakazał pozwanym: A. K., R. K., R. D. (1) i E. G., aby w terminie dwóch tygodni od doręczenia nakazu zapłacili solidarnie powódce z weksla kwotę 115.667,10 zł wraz z ustawowymi odsetkami za opóźnienie od dnia 24 stycznia 2017r. do dnia zapłaty wraz z kwotą 5.063 zł tytułem zwrotu kosztów procesu, w tym kwotą 3.600 zł tytułem zwrotu kosztów zastępstwa procesowego albo by wnieśli w tym terminie zarzuty do tutejszego Sądu.

Pismem wniesionym dnia 25 kwietnia 2017 r. pozwani R. D. (1) i E. G. wnieśli zarzuty od nakazu zapłaty domagając się uchYLENIA nakazu zapłaty w całości, oddalenia powództwa oraz wstrzymania wykonania nakazu zapłaty, a także zasądzenia od powódki na rzecz pozwanych kosztów procesu w tym kosztów zastępstwa procesowego według norm przepisanych.

W uzasadnieniu pozwani przyznali, że pod koniec lata 2009r. złożyli podpisy na wekslu w celu poręczenia kredytu na zakup mebli do sklepu (...) we W.. Pozwani podnieśli zarzut, że weksel, który poręczyli nie był wekslem in blanco, lecz wekslem opiewającym na kwotę 5.000 zł, a poręczenie miało zabezpieczać spłatę kredytu zaciągniętego u powódki przez wystawców weksla na zakup wyposażenia (mebli) do otwieranego przez nich we W. sklepu (...). Wskazali, że podpisali weksel w mieszkaniu położonym w S. przy ulicy (...) zaprzeczając, aby w dniu 24 sierpnia 2009r. byli w Kancelarii Notarialnej B. N. (1). Podnieśli, że we wskazanym dniu nie mogli być obecni w Kancelarii bowiem R. D. (1) pracował wówczas w ramach delegacji w K. B. przy ul. (...), a E. G. w hurtowni (...) w S. przy ul. (...). Ponadto pozwani wskazali, że bez ich wiedzy i zgody został dopisany na odwrocie weksla drugi wyraz „PORĘCZAM”. W ocenie pozwanych mógł to być celowy zabieg powódki dokonany na potrzeby niniejszego postępowania albowiem pierwotny zapis na wekslu wskazuje, iż jedynym poręczycielem jest R. D. (1), zaś umieszczony niżej podpis E. G. nie oznacza poręczenia. Nadto pozwani zaprzeczyli, że złożyli własnoręczne podpisy na deklaracji wekslowej podnosząc, że ich podpisy zostały sfalszowane, w związku z czym w dniu 22 lutego 2017r. złożyli do Prokuratury Rejonowej w Szczecinku zawiadomienie o możliwości popełnienia przestępstwa z art. 270 kk. Prokuratura wszczęła postępowanie w sprawie o sygn. akt: Ds. 342/2017. Pozwani w zarzutach nie kwestionowali wysokości dochodzonego roszczenia.

Postanowieniem z dnia 22 czerwca 2017r. Sąd wstrzymał wobec pozwanych: R. D. (1) i E. G. wykonanie nakazu zapłaty w postępowaniu nakazowym, wydanego w dniu 28 marca 2017r. przez Sąd Okręgowy w Poznaniu.

Postanowieniem z dnia 22 czerwca 2017r. Sąd zwolnił pozwanych od kosztów sądowych – opłaty od zarzutów w części przekraczającej kwotę 2.000 zł.

Nakaz zapłaty z dnia 28 marca 2017r. stał się prawomocny wobec pozwanej A. K. w dniu 9 maja 2017r., a wobec pozwanego R. K. w dniu 12 maja 2017r.

W odpowiedzi na zarzuty z dnia 25 sierpnia 2017r. strona powodowa wniosła o utrzymanie w mocy nakazu zapłaty z dnia 28 marca 2017r. wydanego w postępowaniu nakazowym oraz o zasądzenie od pozwanych solidarnie na rzecz powódki kosztów procesu, w tym kosztów zastępstwa procesowego według norm przepisanych.

W uzasadnieniu powódka podniosła, że pozwani złożyli swój podpis jako poręczyciele na wekslu, którego oryginał został załączony do niniejszej sprawy. Powódka wskazała nadto, że wraz z wekslem in blanco, który jest ważny i został uzupełniony zgodnie z przepisami Prawa wekslowego, pozwani złożyli stronie powodowej oświadczenie wekslowe, zgodnie z treścią którego powódka została upoważniona do wypełnienia weksla na kwotę wszelkich zobowiązań względem pozwanej A. K. wynikających z umowy współpracy z 15 września 2009r. Powódka zaprzeczyła również twierdzeniom strony pozwanej, że udzielili oni poręczenia kredytu na zakup mebli do nowotworzonego sklepu do kwoty 5.000 zł wskazując na charakter weksla in blanco. Powódka podniosła również, że podpisy pozwanych złożone na wekslu zostały urzędowo poświadczone przez notariusza, w związku z czym przysługuje im domniemanie autentyczności. Powódka podniosła, że nie ma znaczenia to czy podpisy pozwanych zostały złożone u notariusza, gdyż prawo wekslowe nie obliguje, aby podpisy poręczycieli wekslowych zostały poświadczone u notariusza. Nadto powódka z ostrożności procesowej podniosła, że dla dochodzenia roszczeń na podstawie weksla, nie jest bezwzględnie wymagane posiadanie deklaracji czy oświadczenia wekslowego. Z chwilą bowiem wręczenia weksla in blanco wierzycielowi następuje zawarcie porozumienia pomiędzy wystawcą weksla a osobą, której weksel zostaje wręczony.

Na rozprawie w dniu 12 października 2017r. pełnomocnik pozwanych oświadczył, że pozwani nie kwestionują autentyczności i własnoręczności swoich podpisów na wekslu, za wyjątkiem drugiego słowa „PORĘCZAM”. Oświadczył również, że weksel został wypełniony niezgodnie z deklaracją wekslową. W związku z tym pełnomocnik pozwanych nie wniósł o powołanie biegłego grafologa odnośnie własnoręczności podpisów na wekslu oraz słowa

„PORĘCZAM”, które kwestionują w związku z tym, że pozwani nie złożyli oświadczenia na deklaracji wekslowej. Oświadczył, że powódkę i pozwanych łączyła zupełnie inna umowa w zakresie wypełnienia weksla niż wynika z treści oświadczenia oraz że weksel został wypełniony niezgodnie z deklaracją wekslową.

W piśmie procesowym z dnia 8 maja 2018r. pełnomocnik pozwanych przedłożył spis kosztów wskazując, że domaga się od powódki na jego rzecz kwoty 11.890,22 zł tytułem zwrotu kosztów procesu w tym kwoty 5.417 zł tytułem wynagrodzenia pełnomocnika pozwanego R. D. (2), kwoty 5.400 zł tytułem wynagrodzenia pełnomocnika pozwanej E. G. oraz kwoty 1.073,22 zł tytułem kosztów stawiennictwa w Sądzie pełnomocnika pozwanych.

Sąd ustalił następujący stan faktyczny:

Pozwana E. G. pracowała w sklepie w S., którego kierownikiem była A. K., która zaproponowała pozwanym, że wynajmie im mieszkanie, gdyż zamierza otworzyć sklep sieci Ż. we W..

A. K. w zamian za wynajęcie mieszkania pozwanej E. G. i jej partnerowi pozwanemu R. D. (2), za korzystny czynsz najmu, przedstawiła im do podpisu weksel twierdząc, że jest to konieczne do zawarcia przez nią umowy o współpracę ze spółką (...).

Blankiet weksla został podpisany odpowiednio przez R. K. i A. K. jako wystawców weksla na jego pierwszej stronie, a na odwrocie – w weekend przed dniem 24 sierpnia 2009r., najprawdopodobniej w niedzielę 23 sierpnia 2009r. - złożyli swoje podpisy pod słowem „Poręczam” jako poręczyciele pozwani: R. D. (1) i E. G.. Odbyło się to w mieszkaniu A. K..

A. K. i R. K. jako wystawcy weksla in blanco podpisali również dokument pt. „Oświadczenie wekslowe”, na którym zostały – przez nieustaloną osobę - nakreślone również podpisy pozwanych: E. G. i R. D. (2). Pozwani nie złożyli własnoręcznie podpisów na oświadczeniu wekslowym.

Pozwany R. D. (1) w okresie od 12 sierpnia 2009r. do 28 lutego 2010r. był zatrudniony w spółce (...) Sp. z o.o. Sp. k. z siedzibą we W.. W czasie ww. okresu zatrudnienia nie korzystał z żadnego urlopu. W dniu 24 sierpnia 2009r. swoje obowiązki służbowe wykonywał w B.. Do domu przyjeżdżał tylko w weekendy.

Pozwana E. G. w 2009r. pracowała w Hurtowni (...) na zmiany. W dniu 24 sierpnia 2009r. pracowała po południu tj. od godz. 15:00 do godz. 21:00. Rano w tym dniu zajmowała się małoletnimi dziećmi, podała im obiad, a przed pracą zawiozła je do teściowej. Następnie udała się do pracy.

Dowód: oryginał weksla zabezpieczony pod pozycją Ip.32/17 (kserokopia weksla k. 50- 51), kserokopia odwrotu weksla (k. 51), oświadczenie wekslowe (k. 53-54), świadectwo pracy pozwanego (k. 143), Karta ewidencji czasu pracy pozwanej (k. 144), częściowo zeznania świadka M. G. (min. 21-33 e- protokołu z dnia 12 października 2017r. k. 147-148, częściowo zeznania pozwanej E. G. (min. 34-56 e- protokołu z dnia 12 października 2017r. k. 148-149 i godz. 1 min. 15 – godz. 1 min. 20 e- protokołu z dnia 12 października 2017r. k. 150), częściowo zeznania pozwanego R. D. (2) (min. 58-godz. 1 min. 12 e- protokołu z dnia 12.10.2017r. k. 149-150).

Od 2004 roku powódka jako zabezpieczenie jej ewentualnych roszczeń wynikających z umowy o współpracy wymagała od agentów podpisania weksli in blanco. Do 1 stycznia 2007 r. obowiązywały urzędowe blankiety weksli.

Do listopada 2015r. powódka nie weryfikowała poręczycieli. Warunkiem było tylko wręczenie weksla z podpisami dwóch poręczycieli. Deklaracja wekslowa była zawsze pusta i stanowiła pewien wzorzec.

Gdyby nie istniało zabezpieczenie w postaci poręczonego weksla in blanco powódka nie zawarłaby z A. K. umowy o współpracy.

Dowód: zeznania świadka B. M. (min. 2 -21 e- protokołu z dnia 8 maja 2018r. k. 250-252).

Dnia 15 września 2009r. A. K. jako agent zawarła z poprzednikiem prawnym powódki - (...) Spółka Akcyjna z siedzibą w P. umowę o współpracy na prowadzenie działalności handlowej i usługowej w lokalu, do którego (...) S.A. posiada tytuł prawny.

Strony umowy o współpracy ustaliły w § 10 ust. 4 umowy, że celem zabezpieczenia roszczeń Centrali z tytułu ewentualnego nieuiszczenia zapłaty za towar, nałożonych kar pieniężnych i szkód wywołanych działaniem Ajenta, Ajent wystawi na rzecz Centrali weksel in blanco, poręczony przez dwie osoby fizyczne, z podpisami poświadczonymi notarialnie wraz z oświadczeniem wekslowym.

Bezsporne, a nadto dowód: umowa o współpracy z dnia 15 września 2009r. wraz z załącznikiem (k. 128-137 i k. 55-59).

Weksel, wystawiony w dniu 24 sierpnia 2009r., został uzupełniony na kwotę 115.667,10 zł i określono w nim termin płatności na dzień 23 stycznia 2017r., a miejsce płatności wskazano - P. Plac (...). Kwota ta stanowiła saldo zobowiązań ajenta A. K. wobec powódki.

Wezwania do wykupienia weksla pismami z dnia 9 stycznia 2017r. zostały wysłane i doręczone A. K., R. K. oraz pozwanym: R. D. (1) i E. G., każdemu z osobna.

Pismem z dnia 16 stycznia 2017r. pozwana E. G. zwróciła się do powódki o wskazanie co składa się na kwotę 115.667,10 zł tj. z jakiego roszczenia wzywa ją do zapłaty przedmiotowej kwoty prosząc o przesłanie porozumienia wekslowego, w oparciu o który został wystawiony weksel wraz z kopią umowy o współpracy z dnia 15 września 2009r.

W odpowiedzi na powyższe (...) Sp. z o.o. wraz z pismem z dnia 23 stycznia 2017r. przesłała pozwanej dokumentację dotyczącą sprawy, w tym m.in. kopię weksla wraz z kopią deklaracji wekslowej oraz dokumentację księgową. Na drugiej stronie kopii weksla przedłożonego przez powódkę wystawionego na kwotę 115.667,10 zł w dniu 24 sierpnia 2009r. widniało słowo „Poręczam” wraz z podpisami R. D. (1) i E. G.. Nadto, dołączone było notarialne poświadczenie z dnia 24 sierpnia 2009r. podpisów złożonych przez pozwanych na odwrocie weksla.

Pozwani po zapoznaniu się z przesłanymi przez (...) Sp. z o.o. dokumentami zauważyli, że podpisy znajdujące się na drugiej stronie deklaracji wekslowej nie zostały przez nich złożone oraz że nie podpisywali weksla u notariusza.

W piśmie z dnia 22 lutego 2017r. pozwani: E. G. i R. D. (1) podnieśli, iż wysoce prawdopodobnym jest, że ich podpisy znajdujące się na stronie 2 deklaracji wekslowej zostały sfalszowane, gdyż nie zostały przez nich złożone. Z kolei podpisy złożone na odwrocie weksla zostały złożone przez E. G. oraz R. D. (1) w przeświadczeniu, że poręczają A. K. i R. K. kredyt na zakup mebli w kwocie 5.000 zł. Wskazali, że wobec powyższego kwestionują w całości wezwanie powódki, odmawiają zapłaty kwoty wskazanej w wezwaniu, jak również złożyli zawiadomienie do Prokuratury.

W odpowiedzi na powyższe, powódka wskazała, że fakt zawiadomienia o możliwości popełnienia przestępstwa nie tamuje dochodzenia roszczeń przez (...) S.A. wynikających z przedmiotowego weksla poręczonego przez pozwanych: E. G. i R. D. (1).

Dowód: kopie weksla (k. 4), kopia weksla przesłana pozwanym wraz z pismem powódki z dnia 23.01.2017r. (k. 50-51), notarialne poświadczenie podpisów pozwanych (k. 52), wezwania do wykupu weksla (k. 5-8), pismo z dnia 22.02.2017r. (k. 46), pismo z dnia 28.02.2017r. (k. 45), pismo z dnia 23.01.2017r. (k. 49), pismo z dnia 16.01.2017r. (k. 60), częściowo zeznania pozwanej E. G. (min. 34-56 e- protokołu z dnia 12 października 2017r. k. 148-149 i godz. 1 min. 15 – godz. 1 min. 20 e- protokołu z dnia 12 października 2017r. k. 150), częściowo zeznania pozwanego R. D. (2) (min. 58- godz.1 min. 12 e-protokołu z dnia 12.10.2017r. k. 149-150).

Pismem z dnia 22 lutego 2017r. pełnomocnik pozwanych E. G. i R. D. (2) wniósł do Prokuratury Rejonowej w Szczecinku zawiadomienie o możliwości popełnienia przez pozwanych A. i R. K. przestępstwa z art. 270 k.k. W zawiadomieniu pozwani podnieśli, że ich podpisy, a figurujące na deklaracji wekslowej, zostały sfalszowane. W piśmie uzupełniającym zawiadomienie z dnia 22 lutego 2017r. wskazali, że złożyli swoje podpisy na odwrocie

kwestionowanego weksla pod koniec lata 2009r. w S. przy ul. (...), w lokalu należącym do A. i R. K.. Nadto wskazali, że podpisy te zostały złożone w celu poręczenia kredytu na zakup mebli do nowotworzonego sklepu (...) we W..

W związku z ww. zawiadomieniem Prokuratura Rejonowa w Szczecinku nadzorowała postępowanie w sprawie PR Ds. 342/2017. W toku postępowania został powołany biegły z zakresu badania pisma ręcznego celem ustalenia kto faktycznie nakreślił podpisy E. G. i R. D. (2) na dokumencie „Oświadczenie wekslowe”. We wnioskach opinii biegły stwierdził, że kwestionowane podpisy o treści (...) i (...) nakreślone w poz. „Wyrażam zgodę na poręczenie weksla przez współmałżonka” na oświadczeniu wekslowym, wystawionym na nazwiska wystawców: A. K. i R. K. oraz nazwiska poręczycieli R. D. (1) i E. G. – k. 9 akt Sądu Okręgowego w Poznaniu, sygn. akt XVIII C 1092/17, nie są autentycznymi podpisami R. D. (1) i E. G., których rękopisy stanowiły materiał porównawczy. Biegły wskazał przy tym, że nie można ustalić czy R. K. i A. K., których rękopisy stanowiły materiał porównawczy wykonali kwestionowane podpisy o treści „ (...) i (...) nakreślone w poz. „Wyrażam zgodę na poręczenie weksla przez współmałżonka” na oświadczeniu wekslowym, wystawionym na nazwiska wystawców: A. K. i R. K. oraz nazwiska poręczycieli R. D. (1) i E. G. – k. 9 akt Sądu Okręgowego w Poznaniu, sygn. akt XVIII C 1092/17,

W dniu 5 października 2017r. zapadło postanowienie o umorzeniu dochodzenia.

Dowód: zawiadomienie z dnia 22.02.2017r. (k. 43-44), „Oświadczenie wekslowe” (k. 9), pismo Prokuratury z dnia 2.03.2017r. (k. 42), pismo uzupełniające zawiadomienie z dnia 6.03.2017r. (k. 41), pismo Prokuratury z dnia 12.08.2017r. i z dnia 5.10.2017r. (k. 111 i k. 141), ekspertyza kryminalistyczna wydana w sprawie Ds. 342/2017 (k. 193-224).

W dniu 16 marca 2017r. poprzednik prawny powódki, składając pozew w niniejszej sprawie, wniósł o jej rozpoznanie w postępowaniu nakazowym, dołączając od pozwu oryginał weksla wystawionego przez A. K. i R. K. uzupełnionego na kwotę 115.667,10 zł. Na drugiej stronie ww. oryginału weksla widnieje słowo „Poręczam” wraz z podpisem R. D. (1) i drugie słowo „PORĘCZAM” z podpisem E. G.. Słowo „PORĘCZAM” zostało dopisane na odwrocie weksla w okresie między lutym 2017r. a wniesieniem pozwu w niniejszej sprawie przez nieustaloną osobę.

Dowód: oryginał weksla zabezpieczony pod pozycją Ip.32/17 (kserokopia weksla k. 50- 51).

W dniu 3 kwietnia 2018r. Sąd Rejonowy Poznań – Nowe Miasto i Wilda w Poznaniu zarejestrował połączenie (...) spółka akcyjna z siedzibą w P. z (...) spółka z ograniczoną odpowiedzialnością z siedzibą w P. poprzez przeniesienie całego majątku (...) spółka akcyjna na (...) spółka z ograniczoną odpowiedzialnością – łączenie się przez przejęcie. Z dniem połączenia zmiana uległa firma spółki przejmującej (...) spółka z ograniczoną odpowiedzialnością na (...) spółka z ograniczoną odpowiedzialnością.

Dowód: odpis KRS (k. 245-248).

Powyższy stan faktyczny Sąd ustalił w oparciu o zebrany w toku sprawy materiał dowodowy w postaci wyżej powołanych dowodów z dokumentów znajdujących się w niniejszej sprawie oraz w aktach sprawy PR Ds. 342/217 w szczególności z opinii kryminalistycznej z dnia 2 października 2017r. oraz zeznań świadków: B. M. i M. G. (częściowo), a także pozwanych: E. G. i R. D. (2) (również częściowo).

Dokumenty przedłożone do akt sprawy nie były kwestionowane przez żadną ze stron, a i Sąd nie znalazł podstaw, aby czynić to z urzędu.

Sąd przeprowadził również dowód z dokumentu w postaci opinii kryminalistycznej wykonanej na zlecenie Prokuratury w sprawie PR Ds. 342/217, z której wynika fakt sfalszowania podpisów pozwanych na dokumencie „Oświadczenie wekslowe” (k. 9 akt sprawy). Wprawdzie w niniejszym postępowaniu ww. dowód miał jedynie walor dokumentu prywatnego (art. 245 kpc), to jednak żadna ze stron nie kwestionowała wniosków płynących z jego treści. Tym samym Sąd ocenił ww. dowód jako wiarygodny (tym bardziej, że jest to opinia biegłego sporządzona w postępowaniu

przygotowawczym, a nie na zlecenie stron procesu), a tym samym przydatny dla dokonania ustaleń faktycznych w sprawie.

Zeznaniom świadka B. M. Sąd dał wiarę, gdyż były one logiczne i spójne. Wprawdzie jest on pracownikiem powódki (działu windykacji), niemniej opisał on standardową procedurę zawierania umów o współpracę z agentami sklepów sieci Ż.. Z zeznań świadka wynika jednoznacznie, że od 2004r. powódka wymagała od drugiej strony umowy o współpracę zabezpieczenia w postaci weksli in blanco podpisanych przez ajenta i jego małżonka oraz dwóch poręczycieli. Zeznań tych pozwani nie kwestionowali.

Sąd nie dał wiary zeznaniom pozwanych oraz świadka M. G., że poręczenie weksla zostało udzielone wyłącznie do kwoty 5.000 zł i to tytułem zabezpieczenia kredytu zaciągniętego przez wystawców weksla na zakup mebli do sklepu (...) u poprzednika prawnego powódki. Na tę okoliczność pozwani nie przedłożyli bowiem żadnych wiarygodnych dowodów, które potwierdzałyby twierdzenia oraz zeznania pozwanych i ww. świadka w tym zakresie (art. 6 kc w zw. z art. 232 kpc). Świadek M. G. miała zaś taką wiedzę wyłącznie od pozwanej i to dopiero w 2017r., kiedy spółka (...) wezwała do wykupu weksla. Nadto takiej okoliczności nie potwierdzili choćby wystawcy spornego weksla. Na sporną okoliczność, tj. ograniczenie poręczenia wekslowego do kwoty 5.000 zł i udzielenia go na zabezpieczenie kredytu na zakup mebli, pozwani nie przedłożyli żadnego dowodu w postaci dokumentu np. spisane go pomiędzy nimi a Państwem K. umowy towarzyszącej poręczeniu weksla. Z samego nawet blankietu weksla nie wynika ograniczenie do kwoty 5.000 zł. Podkreślić przy tym należy, że z zeznań świadka B. M. w szczególności wynika, że gdyby nie zabezpieczenie w postaci poręczonego weksla in blanco powódka nie zawarłaby z A. K. umowy o współpracy.

W tym miejscu podkreślić należy, że skuteczne podniesienie zarzutu wypełnienia weksla niezgodnie z porozumieniem wymagałoby wykazania, że treść oświadczenia woli w tym zakresie pozwanych, została skutecznie złożona wobec spółki, która zawarła z wystawcą weksla umowę o współpracę. To bowiem wekslobiorca jest drugą stroną umowy jaką jest porozumienie wekslowe. Pozwani zaś skupili się na tym, że umówili się w omawiany sposób z wystawcami weksla a nie jego wekslobiorcą. Pozwani nie twierdzili zaś, a tym samym nie dowodzili, aby wystawcy weksla umówili się z wekslobiorcą – co do podstaw wypełnienia weksla – inaczej niż to wynika z umowy o współpracę z 15 września 2009r. oraz podpisanego przez wystawców „Oświadczenia wekslowego”.

W trakcie zeznań pozwani zaprzeczyli również, że złożyli swoje podpisy pod wekslem w kancelarii notarialnej w dniu 24 sierpnia 2009r. Z zeznań pozwanej wynika, że uczynili to w mieszkaniu należącym do A. K.. Sąd uwierzył tym zeznaniom, gdyż pozwani wsparli je dowodami z dokumentów (świadcstwo pracy pozwanego oraz Kartoteka ewidencji czasu pracy pozwanej w dniu 24.08.2009r.), a z których to dowodów łącznie wynika, że pozwany R. D. (1) w okresie od 12 sierpnia 2009r. do 28 lutego 2010r. był zatrudniony w spółce (...) Sp. z o.o. Sp. k. z siedzibą we W. i czasie ww. okresu zatrudnienia nie korzystał z żadnego urlopu. Do domu przyjeżdżał tylko w weekendy, a w dniu 24 sierpnia 2009r. swoje obowiązki służbowe wykonywał w B.. Z kolei pozwana E. G. w 2009r. pracowała w Hurtowni (...) na zmiany. W dniu 24 sierpnia 2009r. pracowała po południu tj. od godz. 15:00 do godz. 21:00. Rano w tym dniu zajmowała się małoletnimi dziećmi, podała im obiad, a przed pracą zawiozła je do teściowej. Następnie udała się do pracy. Z tych względów, na podstawie ww. dowodów, zostało – w ocenie Sądu – obalone domniemanie z notarialnego poświadczenia podpisów na odwrocie weksla w stosunku do ww. pozwanych, a dokonane przez notariusza B. N. (2) w S. (kopia k. 52). Obalenie tego domniemania nie dotyczy jednak podpisów złożonych na wekslu przez jego wystawców. Na tę okoliczność pozwani nie naprowadzali już dalszych dowodów.

Ubocznie wskazać należy, że ww. okoliczność nie miała ostatecznie istotnego znaczenia w sprawie, gdyż pozwani nie kwestionowali tego, że złożyli swoje podpisy na odwrocie spornego weksla i to w charakterze poręczycieli. Fakt przyznania ww. okoliczności wynika m.in. z treści zarzutów, z treści pisma pozwanej do spółki (...) z dnia 22 lutego 2017r. oraz zawiadomienia do Prokuratury o możliwości popełnienia przestępstwa z tego samego dnia, jak i – ostatecznie – z oświadczenia pełnomocnika pozwanych złożonego na rozprawie w dniu 12 października 2017r.

Sąd zważył co następuje:

W niniejszej sprawie powódka wniosła o utrzymanie w mocy nakazu zapłaty z dnia 28 marca 2017r. wydanego przez Sąd Okręgowy w Poznaniu w sprawie XVIII Nc 130/17 podtrzymując twierdzenia zawarte w pozwie, natomiast pozwani domagali się uchylenia ww. nakazu zapłaty wnosząc o oddalenie powództwa w oparciu o wskazane przez nich zarzuty.

Nie budziła wątpliwości Sądu legitymacja czynna powódki w niniejszej sprawie. W sprawie powództwo wytoczył poprzednik prawny powódki - (...) Spółka Akcyjna z siedzibą w P.. Z dniem 3 kwietnia 2018r. doszło do połączenia (...) Spółka Akcyjna z siedzibą w P. z (...) spółka z ograniczoną odpowiedzialnością z siedzibą w P. poprzez przeniesienie całego majątku spółki (...) Spółka akcyjna na (...) spółka z ograniczoną odpowiedzialnością tj. łączenie się przez przejęcie. Z dniem połączenia uległa również zmianie firma spółki przejmującej (...) spółka z ograniczoną odpowiedzialnością na (...) spółka z ograniczoną odpowiedzialnością. Powyższe wynika jednoznacznie z aktualnego odpisu z Krajowego Rejestru Sądowego spółki (...) Sp. z o.o. Stosownie do treści art. 494 § 1 k.s.h. z ww. datą spółka przejmująca wstąpiła we wszelkie prawa i obowiązki spółki przejmowanej. Wobec powyższego legitymowanym procesowo czynnie w niniejszej sprawie jest niewątpliwie (...) spółka z ograniczoną odpowiedzialnością z siedzibą w P..

Głównym dłużnikiem z weksła, a więc takim dłużnikiem, na którym ciąży przede wszystkim obowiązek zapłaty sumy wekslowej, jest w wekslu własnym jego wystawca. Nie może on zwolnić się od odpowiedzialności za zapłatę (art. 9 Prawa wekslowego). Jego odpowiedzialność utrzymuje się niezależnie od tego, czy przedstawiono mu weksel do zapłaty we właściwym terminie (art. 53, 103 i 104 prawa wekslowego). Pozwani jako wystawcy weksła i jego poręczyciele odpowiadają solidarnie za zobowiązania wobec posiadacza weksła. Zgodnie bowiem z art. 32 Prawa wekslowego poręczyciel wekslowy odpowiada tak samo, jak ten, za kogo poręczył. Zobowiązanie poręczyciela jest ważne, chociażby nawet zobowiązanie, za które poręcza, było nieważne z jakiegokolwiek przyczyny z wyjątkiem wady formalnej. Odpowiedzialność solidarna pozwanych wynika natomiast z art. 47 Prawa wekslowego, zgodnie z którym kto weksel wystawił, przyjął, indosował lub zań poręczył, odpowiada wobec posiadacza solidarnie. Posiadacz może dochodzić roszczeń przeciw jednemu, kilku lub wszystkim dłużnikom bez potrzeby zachowania porządku, w jakim się zobowiązali. Takie samo prawo ma każdy dłużnik wekslowy, który weksel wykupił. Stąd też również legitymacja bierna pozwanych nie budziła wątpliwości Sądu.

Powódka występując w postępowaniu nakazowym z powództwem o zapłatę twierdząc, że przysługuje jej od pozwanych roszczenie na podstawie podpisanego przez nich weksła przedłożyła oryginał weksła, co stanowiło wyłączną podstawę do wydania nakazu zapłaty w postępowaniu nakazowym.

Po wniesieniu zarzutów od nakazu zapłaty, wydanego na podstawie weksła spór z płaszczyzny stosunku wekslowego zabezpieczającego roszczenie przeniósł się na ogólną płaszczyznę stosunku podstawowego łączącego strony (por. wyrok SN z dnia 14.03.1997 r. w sprawie I KKN 48/97, OSNC 1997 r. nr 9 poz.124 z glosą aprobującą A. Szpunara Przegląd Sądowy 1998 r. nr 4 poz.100 oraz glosa A. Szpunara do uchwały SN z dnia 31.05.1994 r. w sprawie III CZP 75/94, OSP 1995 r. nr 2 poz. 33).

Pozwanym jako poręczycielom wekslowym przysługiwało prawo podnoszenia wszelkich zarzutów, jakie przysługują osobom za które poręczyli, skoro ponoszą odpowiedzialność tak samo jako A. K. i R. K. (por. wyrok SA w Poznaniu z dnia 29 czerwca 2016r. I ACa 90/16, Lex nr 2139443, wyrok SA w Warszawie z dnia 17 grudnia 2015r. I ACa 492/15, Lex nr 1957352). Mogli oni, w szczególności, zgłaszać skutecznie zarzuty wskazujące na wypełnienie weksła niezgodnie z deklaracją wekslową, w tym z wypełnieniem weksła po dacie przedawnienia zabezpieczonego roszczenia, jak i zarzuty wynikające ze stosunku podstawowego oraz zarzuty osobiste (por. wyrok SN z dnia 12 grudnia 2008r. II CSK 360/08, Lex nr 584726, wyrok SA w Szczecinie z dnia 19 maja 2016r. I ACa 1192/15, Lex nr 2107031).

W sprawie okolicznością przyznaną przez pozwanych, było, że pozwani jako poręczyciele wekslowi złożyli na odwrocie weksła swoje podpisy. Bezspornym było również to, że w momencie składania przez nich podpisów znajdowało się na nich słowo pisane niedrukowanymi literami: „Poręczam” przed podpisami obojga pozwanych. Powyższe okoliczności nie były kwestionowane.

Pozwani podnieśli natomiast zarzut formalny, że w dniu 24 sierpnia 2009r. nie byli u notariusza wskazując, że podpisy pod wekslami zostały złożone w mieszkaniu A. K. i to najprawdopodobniej 23 sierpnia 2009r. Pozwani podnieśli także zarzuty natury merytorycznej wskazując, że weksel, który poręczyli nie był wekslem in blanco, lecz wekslem opiewającym na kwotę 5.000 zł, jak również podnieśli zarzut wypełnienia weksła niezgodnie z oświadczeniem wekslowym wskazując, że nie podpisali deklaracji wekslowej. Pozwani zakwestionowali również jakoby na wekslu w momencie składania przez nich podpisów było słowo „POREĆZAM” napisane drukowanymi literami. Wskazywali też, że poręczenie miało zabezpieczać spłatę przez wystawców weksla kredytu zaciągniętego na zakup mebli do sklepu (...).

Pozwani winni byli zatem wykazać, że nie istnieje zobowiązanie wekslowe na sumę wskazaną w wekslu tzn. że strony nie zawarły porozumienia co do wypełnienia weksla in blanco na żadaną kwotę, że ogóle nie zostało zaciągnięte zobowiązanie na taką kwotę albo mimo zaciągnięcia zobowiązania i ustalenia, że powód będzie upoważniony do wypełnienia weksla in blanco poręczonego przez pozwanych do określonej kwoty, weksel został uzupełniony niezgodnie z tym porozumieniem tj. na sumę wyższą niż ustalono. Fakt nieistnienia porozumienia co do sposobu wypełnienia weksla in blanco dłużnik może wykazywać wszelkimi dowodami (por. wyrok SA W Katowicach z dnia 29 czerwca 2016r. I ACa 115/16, Lex nr 2174793).

Wskutek istnienia w sprawie merytorycznego rozstrzygnięcia, jakim jest nakaz zapłaty, w drugiej fazie postępowania nakazowego, która rozpoczyna się wraz z wniesieniem zarzutów, następuje przerzucenie ciężaru dowodu na stronę pozwaną. Konieczność udowodnienia w niniejszym postępowaniu, iż żądanie zgłoszone przez powódkę jest bezzasadne obciążała pozwanych. Zgodnie bowiem z zasadami obowiązującymi w procedurze cywilnej ciężar gromadzenia materiału procesowego spoczywa na stronach (art. 232 k.p.c., art. 3 k.p.c., art. 6 k.c.). Jego istota sprowadza się do ryzyka poniesienia przez stronę ujemnych konsekwencji braku wywiązania się z powinności przedstawienia dowodów. Dla zastosowania art. 6 k.c. obojętne jest z czyjej inicjatywy podjęte zostało postępowanie dowodowe, które nie przekonało sądu o prawdziwości twierdzeń o faktach mających istotne znaczenie dla sprawy (por. wyrok SN z dnia 24 listopada 2010r. II CSK 296/10, Lex nr 970073).

Na wstępie należy wskazać, że weksel jest papierem wartościowym konstytutywnym tj. treść wierzytelności wekslowej jest kształtowana treścią weksla. Weksel in blanco inkorporuje zobowiązanie wekslowe. Istota weksla in blanco polega na tym, że wystawca zobowiązując się z weksla, nie wypełnia jego blankietu, lecz jedynie go podpisuje (por. wyrok SA w Poznaniu z dnia 27 lutego 2013r. I ACa 59/13, Lex nr 1289554). Zgodnie z dominującym poglądem w doktrynie przyjmuje się szeroką definicję weksla niezupełnego, którym jest zarówno weksel, któremu brakuje choćby jednego z elementów koniecznych, jak i weksel, który zawiera wszystkie elementy konieczne, ale w świetle ustaleń stron ma lub może zostać uzupełniony o dalsze składniki jego treści, do czego ma upoważnienie wekslobiorca (por. J. Jastrzębski, Komentarz do art. 10 ustawy Prawo wekslowe, Lex). W orzecznictwie wskazuje się, że weksel in blanco może występować jako tzw. weksel kaucyjny (depozytowy), gdy wystawiony jest na pewną sumę w celu zabezpieczenia roszczeń z określonego tytułu prawnego, bądź też jako weksel gwarancyjny. Weksel in blanco w obrocie gospodarczym pełni przede wszystkim funkcję gwarancyjną w sytuacji, gdy strony zawierające umowę chcą zabezpieczyć ewentualne roszczenia mogące powstać, jednakże nie są w stanie w momencie zawarcia umowy oznaczyć np. wysokości tych roszczeń lub daty płatności. Niezupełność weksla in blanco jest stopniowalna. Weksel taki powinien zawierać co najmniej podpis wystawcy (art. 1 pkt. 8, art. 101 pkt. 7 Prawa wekslowego) lub innego dłużnika wekslowego, który musi być uczyniony w celu zobowiązania wekslowego (por. wyrok SA w Katowicach z dnia 17 października 2017r. I ACa 431/17, Lex nr 2415286). W orzecznictwie wskazuje się, że uzupełnienie weksla in blanco powoduje powstanie formalnie ważnego weksla, który daje jego posiadaczowi możliwość wykonania praw z niego wynikających i zachodzi to bez względu na rodzaj wypełnienia, także wtedy gdy weksel uzupełniono nieprawidłowo. O treści weksla wypełnionego w całości decyduje to co zostało na nim napisane, a więc obiektywny stan weksla (por. wyrok SA w Białymstoku z dnia 8 kwietnia 2016r. I ACa 1105/15, Lex nr 2031123). Skutkiem braku wykazania przez stronę, prawdziwości twierdzeń o faktach sprawy jest to, że twierdzenia pozwanych o tym, że weksel podpisany przez nich nie miał charakteru in blanco nie mogły leżeć u podstaw rozstrzygnięcia niniejszej sprawy.

Mając na względzie powyższe rozważania, w ocenie Sądu dokument stanowiący podstawę wydanego przeciwko pozwanym nakazu zapłaty w postaci weksła niewątpliwie odpowiada art. 1 i art. 101 ustawy z dnia 28 kwietnia 1936 r. Prawo wekslowe (Dz. U. Dz.U. 1936 nr 37 poz. 282, zwana dalej Prawo wekslowe). Zawiera on nazwę „weksel” w samym tekście dokumentu, przyrzeczenie bezwarunkowej zapłaty oznaczonej sumy pieniężnej (kwoty 115.667,10 zł), wskazanie terminu płatności (tj. dzień 24 sierpnia 2009 roku), miejsce płatności (P., Plac (...)), określenie podmiotu, na rzecz którego lub na którego zlecenie zapłata ma być dokonana (tj. (...) Sp. z o.o. z siedzibą w P.), datę i miejsce wystawienia weksła (S., 24 sierpnia 2009r.), czytelny podpis wystawców weksła (R. K. i A. K.) oraz – w dacie poręczenia - czytelne podpisy poręczycieli weksła pod sformulowaniem: „Poręczam” (R. D. (2), E. G.). Przedmiotowy weksel nie nasuwa również wątpliwości Sądu co do jego prawdziwości. W procesie wekslowym weksel stanowi wystarczający dowód zobowiązania. Domniemywa się, że wszystkie dane na nim umieszczone są prawdziwe, a ciężar dowodu, że weksel wypełniono niezgodnie z porozumieniem, spoczywa na dłużniku. Wykładnia weksła dopuszczalna jest jedynie w granicach jego tekstu (por. wyrok SA w Poznaniu z dnia 16 kwietnia 2008r. I ACa 235/08, Lex nr 466417).

Uzupełnienie weksła in blanco o kwotę wyższą od tej, na której wpisanie pozwala deklaracja wekslowa nie spowoduje, iż zobowiązanie dłużnika wekslowego w ogóle nie powstało, lecz uległo ograniczeniu jedynie do wysokości kwoty mieszczącej się w ramach uprawnienia (tak: SN w orzeczeniu z 26.01.2001r., II CKN 25/00, OSNC 2001, nr 7-8, poz. 117, SN z dnia 9.12.2004r., II CK 170/04 i wyrok SA w Łodzi z dnia 15.11.2013r., I ACa 199/10, Lex nr 1409185).

Zdaniem Sądu weksel podpisany przez pozwanych ma charakter weksła gwarancyjnego in blanco zabezpieczającego wszelkie roszczenia przysługujące powódce przeciwko A. K. z tytułu umowy współpracy, zgodnie z § 10 ust. 4 tejże umowy. Zobowiązanie wekslowe zabezpiecza określony stosunek zobowiązaniowy. Zobowiązanie oparte na wekslu nie powstanie jeżeli nie istnieje pierwotne roszczenie cywilnoprawne (por. wyrok SA w Białymstoku z dnia 4 lipca 2016r. I ACa 195/16, Lex nr 2112351). Stosunek podstawowy określa cel udzielonego poręczenia wekslowego i ogranicza jego samodzielność prawną. Istnieje ścisły związek pomiędzy stosunkiem podstawowym tj. umownym a wręczeniem weksła in blanco, który ma na celu zapewnić gwarancje wykonania umowy (por. wyrok SA w Poznaniu z dnia 27 lutego 2013r. I ACa 59/13, Lex nr 1289554). W niniejszej sprawie stosunkiem podstawowym była umowa o współpracy, w treści której wyraźnie wskazano, że dla zabezpieczenia roszczeń wynikających z tytułu tej umowy konieczne jest wystawienie weksła. Z dosłownego bowiem brzmienia umowy o współpracy z dnia 15 września 2009r. tj. z treści art. 10 ust. 4 wynika, że celem zabezpieczenia roszczeń powódki z tytułu ewentualnego nieuiszczenia zapłaty za towar, nałożonych kar pieniężnych i szkód wywołanych działaniem Ajenta, Ajent wystawi na rzecz powódki weksel „in blanco”, poręczony przez dwie osoby fizyczne, z podpisami poświadczonymi notarialnie wraz z oświadczeniem wekslowym. Wobec podniesienia przez pozwanych zarzutu ze stosunku podstawowego, powódka jako remitent weksła miała obowiązek przedstawienia, lecz nie udowodnienia okoliczności potwierdzających, że weksel został uzupełniony zgodnie z treścią zawartego porozumienia, co też uczyniła (por. wyrok SA w Białymstoku z dnia 4 lipca 2016r. I ACa 195/16, Lex nr 2112351). Z zeznań bowiem świadka B. M. wynika jednoznacznie, że gdyby nie istniało zabezpieczenie w postaci poręczonego – zgodnie z § 10 ust. 4 umowy o współpracę - weksła in blanco, powódka nie zawarłaby z A. K. umowy z dnia 15 września 2009r. Koniecznym zatem warunkiem zawarcia umowy o współpracę było zabezpieczenie w postaci weksła in blanco i to poręczonego przez co najmniej 2 osoby fizyczne.

W sprawie bezspornym było, że doszło do wydania powódce weksła podpisanego przez wystawców i dwóch poręczycieli. Pozwani twierdzili natomiast, nie tyle nawet, że nie doszło do zawarcia porozumienia wekslowego, ale że było ono innej treści niż wskazywała powódka, tj. że poręczenie zostało udzielone w celu zabezpieczenia spłaty przez A. K. kredytu zaciągniętego na zakup mebli do sklepu i to z ograniczeniem do kwoty 5.000 zł

Wekslowi in blanco musi bowiem towarzyszyć porozumienie określające zasady jego uzupełnienia, na mocy którego wekslobiorca zostaje upoważniony do jego uzupełnienia. Koniecznym bowiem do uznania za weksel in blanco w rozumieniu art. 10 w zw. z art. 103 Prawa wekslowego dokumentu niezupełnego jest udzielenie odbiorcy tego dokumentu przez osobę, która złożyła na nim podpis w zamiarze zaciągnięcia zobowiązania wekslowego, upoważnienia do uzupełnienia go w określony sposób. Uzupełnienie weksła in blanco zgodnie z porozumieniem stanowi warunek powstania zobowiązania wekslowego, działający z mocą wsteczną i odnoszący swój skutek prawny

już w chwili wydania weksła in blanco remitentowi (por. wyrok SN z dnia 21.09.2006r. I CSK 130/2006, OSNC 2007 Nr 6 poz. 93 z glosą M. Królikowskiego, wyrok SN z dnia 29.10.2010r. I CSK 699/2009). Zakres zabezpieczenia może zostać określony w treści deklaracji wekslowej i wówczas weksel in blanco może być wypełniony tylko wówczas, gdy zajądą okoliczności ustalone w porozumieniu zawartym pomiędzy wystawcą a osobą, której weksel został wręczony (por. uzasadnienie wyroku SA w Warszawie z dnia 15 września 2017r. I ACa 917/16, Lex nr 2381495). Podkreślenia wymaga, że dla ważności zobowiązania wekslowego konieczne jest spełnienie określonych warunków tj. wydanie weksła wekslobiorcy oraz upoważnienie do wypełnienia weksła.

W dalszej kolejności Sąd zajął się ustaleniem, czy zobowiązanie wekslowe pozwanych było ważne i czy istniały podstawy w okolicznościach sprawy, do ograniczenia ich odpowiedzialności w sposób przez nich wskazywany.

Z niekwestionowanej w sprawie opinii kryminalistycznej wydanej na zlecenie Prokuratury w sprawie karnej wynika jednoznacznie, że podpisy pozwanych jako poręczycieli weksła na „Oświadczeniu wekslowym” (k. 9) zostały sfalszowane. Z tego względu należało stwierdzić, że na podstawie treści tego dokumentu nie można ustalić treści porozumienia wekslowego łączącego wekslobiorcę z poręczycielami wekslowymi, albowiem pozwani nie złożyli oświadczenia woli o treści zawartej w tym dokumencie. Nie oznacza to jednak automatycznie, że do zawarcia takiego porozumienia nie doszło. Z pewnością zaś brak porozumienia pisemnego nie skutkuje nieważnością poręczenia wekslowego.

W orzecnictwie jak i doktrynie ugruntowany jest pogląd, który Sąd w pełni podziela, że znalezienie w obrocie niepełnego weksła uzasadnia domniemanie udzielenia upoważnienia do jego uzupełnienia. Z chwilą wystawienia weksła in blanco i wręczenia go wierzycielowi następuje zawarcie porozumienia pomiędzy wystawcą weksła a osobą, której ten weksel zostaje wręczony (por. wyrok SA w Białymstoku z dnia 8 kwietnia 2016r. I ACa 1105/15, Lex nr 2031123). Okoliczność, że wystawiono weksel niepełny stwarza zatem domniemanie, że istnieje porozumienie dotyczące uzupełnienia weksła (por. z uzasadnienia wyroku SA w Łodzi z dnia 15.11.2013r. I ACa 199/10, Lex nr 1409185). Domniemanie to jest zasadne, gdy wydano weksel pozbawiony obligatoryjnych elementów ustawowych, co koresponduje z postulatem daleko idącej obiektywizacji wykładni oświadczenia woli polegającego na wydaniu niepełnego weksła (por. J. Jastrzębski Komentarz do art. 10 ustawy Prawo wekslowe, Lex). Za wyjątkowe uznaje się przypadki, gdy nie jest możliwe przypisanie wydającemu weksel skutków udzielenia upoważnienia do jego uzupełnienia, a brak szczegółowych ustaleń w przedmiocie uzupełnienia weksła wydanego in blanco ogranicza możliwość powoływania się przez dłużnika na sprzeczność dokonanego uzupełnienia z porozumieniem. Przede wszystkim podkreślenia wymaga, że osoba, która podpisała weksel przed jego całkowitym uzupełnieniem, a nie prowadziła z wierzycielem wekslowym żadnych układów co do sposobu uzupełnienia weksła, nie może podnosić zarzutu, że weksel został wypełniony niezgodnie z jej wolą (por. orzeczenie SN z dnia 5.02.1931r. Rw 2668/30, Preis 1931 poz. 804, wyrok SA w Łodzi z dnia 15.11.2013r., I ACa 199/10). Z zeznań pozwanych wynika jednoznacznie, że podpisali oni weksel i że przed jego podpisaniem nie mieli w ogóle żadnego kontaktu z powódką, w szczególności nie prowadzili z powódką żadnych rozmów dotyczących istotnych elementów weksła. Stąd też – zgodnie z powyższym poglądem - nie mogli oni skutecznie powoływać się na wypełnienie weksła niezgodnie z ich wolą.

Porozumienie wekslowe jest umową zawartą pomiędzy odbiorcą weksła a wystawcą weksła. Upoważnienie to zazwyczaj przyjmuje formę pisemną – deklaracji wekslowej (tu nazwanego „Oświadczeniem wekslowym”), jednakże nie musi mieć takiej postaci, gdyż zgodnie z art. 60 k.c. porozumienie stron w sprawie upoważnienia odbiorcy do uzupełnienia weksła in blanco nie wymaga zachowania żadnej szczególnej formy, gdyż jego wykładnia następuje na zasadach ogólnych – zgodnie z art. 65 k.c. (por. wyrok SN z dnia 26.09.2013r. II CSK 719/12, lex nr 1385867). Porozumienie to podlega wykładni stosownie do reguł określonych w art. 65 § 2 k.c. Oznacza to, że przy badaniu treści upoważnienia do wypełnienia weksła należało ustalić jaki był zgodny zamiar stron i cel umowy, aniżeli opierać się na jej dosłownym brzmieniu (por. wyrok SA w Szczecinie z dnia 25.08.2016r. I ACa 341/16, Lex nr 2138321). W sytuacji bowiem, gdy nie da się stwierdzić, jak strony rozumiały sporne postanowienia umowy w chwili jej zawarcia, sąd powinien ustalić ich znaczenie według wzorca obiektywnego opartego na założeniu, że zastosowanie reguł z art. 65 § 1 k.c. nakazuje otoczyć ochroną adresata oświadczenia woli, który przyjął je określając jego treść przy zastosowaniu starannych zabiegów interpretacyjnych. Należy również uwzględnić kontekst faktyczny, w którym projekt umowy

uzgodniono i z uwzględnieniem, którego ją zawierano. Chodzi o intencję stron, co do skutków prawnych, jakie mają nastąpić w związku z zawarciem umowy (por. wyrok SA w Szczecinie z dnia 25.08.2016r. I ACa 341/16, Lex nr 2138321). Do złożenia oświadczenia woli konieczna jest jedynie świadomość co do jego składania, a nie świadomość co do jego skutków. Musi być to przejaw woli, który w świetle okoliczności towarzyszących w sposób dostateczny i zrozumiały a także niewątpliwy wyraża wolę wywołania skutków prawnych objętych treścią tej czynności prawnej (art. 60 k.c.). (por. wyrok SA w Białymstoku z dnia 8 kwietnia 2016r. I ACa 1105/15, Lex nr 2031123).

Odnosząc powyższe uwagi na grunt niniejszej sprawy należy wskazać, że podpisy pozwanych na odwrocie weksla świadczą o udzieleniu przez nich poręczenia za zobowiązania wystawców weksla. Poręczenie wekslowe zostało bowiem udzielone na wekslu (ściśle jego odwrocie) i jednoznacznie wskazuje na wolę poręczenia – pozwani podpisali się pod słowem „Poręczam:”. Zobowiązanie awalisty powstaje niezależnie od istnienia zobowiązania dłużnika głównego w sensie materialnym, wystarczy że zobowiązanie to zostało prawidłowo wyrażone na dokumencie wekslowym w sensie formalnym (por. wyrok SA w Warszawie z dnia 28 kwietnia 2016r. VI ACa 582/15, Lex nr 2080315). Awalista odpowiada za zobowiązanie wekslowe także wtedy, gdy podpis osoby, za którą poręczył został sfalszowany (por. wyrok SN z dnia 9 września 2004r. II CK 502/03 niepubl.). Wskazać również należy, że z zeznań pozwanych wynika jednoznacznie, iż w momencie podpisywania weksla mieli oni niewątpliwie świadomość, że podpisują weksel i to w celu poręczenia zobowiązania A. K. związanego z nowootwartym przez nią sklepem sieci Ż..

Sąd nie dał przy tym wiary pozwanym, że zgodzili się na poręczenie zobowiązań wyłącznie do kwoty 5.000 zł i to z tytułu udzielenia kredytu na zakup przez A. K. od spółki mebli do sklepu sieci (...), a to z przyczyn wskazanych już przy okazji oceny dowodów. Twierdzenia pozwanych w tym zakresie nie znalazły oparcia w żadnym, a przekonującym materiale dowodowym.

Pozwani nie twierdzili, a zatem i nie dowodzili również, aby A. K. oraz R. K. zawarli z wekslobiorcą porozumienie o odmiennej treści niż to, które wynika z „Oświadczenia wekslowego”.

W konsekwencji powyższego, Sąd uznał, że skoro pozwani jako poręczyciele podpisali weksel in blanco, który został następnie wydany poprzednikowi prawnemu powódki, istnieje domniemanie co do istnienia ustnego porozumienia wekslowego pomiędzy wekslobiorcą a pozwanymi, a jego treść nie odbiega od treści porozumienia, które zostało zawarte pomiędzy A. K. i R. K. jako wystawcami weksla a poprzednikiem prawnym powódki jako wierzycielem wekslowym. Przeciwniej okoliczności pozwani nie wykazali (art. 6 kc w zw. z art. 232 kpc). Dokonując zaś wykładni złożonych przez strony w tym zakresie oświadczeń woli, odwołując się do wzorca obiektywnego tej wykładni, wskazać należy, iż powódka wykazała, że przy odmiennej niż wyżej wymienionej treści porozumienia z pozwanymi jako poręczycielami (jak i wystawcami weksla) w ogóle nie zawarłaby umowy współpracy z dnia 15 września 2009r.

W ocenie Sądu z chwilą wystawienia weksla in blanco przez wystawców weksla i wręczenia go powódce nastąpiło skuteczne zawarcie porozumienia wekslowego pomiędzy powódką a wystawcami weksla, jak i jego poręczycielami. Pozwani nie obalili domniemania istnienia takiego porozumienia, jak i tego, że weksel gwarancyjny, jak i udzielone poręczenie zostały udzielone w celu zabezpieczenia wszelkich wymagalnych roszczeń powódki wynikających z umowy współpracy z dnia 15 września 2009r., w szczególności z tytułu zakupu towarów handlowych lub świadczenia usług wraz z należnościami ubocznymi.

Rzeczą dłużnika jest bowiem wykazanie, że doszło do wypełnienia weksla na sumę ponad wartość blankietu (por. wyrok SA w Łodzi z dnia 15 listopada 2013r. I ACa 199/10, Lex nr 1409185) czy też niezgodnie z porozumieniem (por. wyrok SA w Szczecinie z 25.08.2016r. I ACa 341/16, Lex nr 2138321). W orzecznictwie wskazuje się, że „zredukowanie zakresu odpowiedzialności wekslowej wystawcy weksla in blanco do sumy wekslowej wynikającej z treści porozumienia wekslowego, w wyniku podniesienia przez wystawcę zarzutu wypełnienia weksla niezgodnie z tym porozumieniem, nie powoduje zmiany ciężaru dowodu w ten sposób, że remitenta obciąża dowód wykazania zadłużenia wekslowego wystawcy (por. wyrok SN z dnia 17.01.2008r. III CSK 193/07, Pr. Bankowe 2008/5/17, wyrok SA w Poznaniu z dnia 31 marca 2011r. I ACa 164/11, Lex nr 898637). Ani niezupełność, ani nawet brak uzgodnień dotyczących zasad uzupełnienia weksla nie wpływa na powstanie odpowiedzialności dłużnika

wywodzonej z wypełnionego weksla. Odpowiedzialność ta musi być oceniana według treści weksla, co stanowi konsekwencję samodzielności i abstrakcyjności zobowiązania wekslowego. Stawia natomiast trudniejszej sytuacji dłużnika, który chciałby się uwolnić od odpowiedzialności. Skoro bowiem dłużnik może podważać sposób wypełnienia weksla wręczonego remitentowi jako niezupełny jedynie poprzez powołanie się na naruszenie uzgodnionych zasad uzupełnienia jego treści, musi wykazać, że konkretne uzgodnienie w jakiegokolwiek formie nastąpiło. Zaniechanie ograniczeń w zakresie kształtowania treści weksla in blanco odczytywać należy na korzyść uprawnionego, który może nadać wekslowi treść według swojego uznania, z wykorzystaniem przewidzianych w Prawie wekslowym postanowień regulujących zakres odpowiedzialności dłużnika (tak: SN w wyroku z dnia 30.10.2008r., IV CSK 238/08, Lex 590265).

Pozwani nie wykazali, że – w okolicznościach sprawy - naruszone zostało przez powódkę upoważnienie do uzupełnienia weksla in blanco przez wpisanie w nim wyższej sumy od kwoty wierzytelności, dla której zabezpieczenia weksel został wręczony. Jak już wyżej wskazano, nie było w sprawie żadnych podstaw do przyjęcia, że weksel zabezpieczał wierzytelność powódki wyłącznie do kwoty 5.000 zł. Sąd przyjął zatem, że pozwani podpisując się na wekslu jako poręczyciele stali się zobowiązani wekslowo w granicach, w jakich tekst weksla jest zgodny z upoważnieniem (por. wyroki SN: z dnia 26.01.2001r. II CKN 25/00, OSNC 2001, nr 7-8 poz. 117 oraz z dnia 9.12.2004r. II CK 170/04). Upoważnienie do wypełnienia weksla dotyczyło natomiast wszelkich wymagalnych roszczeń powódki w stosunku do A. K. wynikających z umowy współpracy z 15.09.2009r., w związku z czym powódka uzupełniła weksel na kwotę dochodzącą w pozwie. Pozwani nie wykazali, aby wierzyciel wekslowy doznawał względem nich jakiegokolwiek ograniczeń w zakresie wypełnienia poręczonego przez nich weksla in blanco. Jak już wyżej wskazano zaniechanie zaś ograniczeń w zakresie kształtowania treści weksla in blanco odczytywać należy na korzyść uprawnionego, który może nadać wekslowi treść według swojego uznania, z wykorzystaniem przewidzianych w Prawie wekslowym postanowień regulujących zakres odpowiedzialności dłużnika.

Odnosząc się natomiast do zarzutu sformułowanego przez pozwanych dotyczącego kwestionowania poświadczenia ich podpisów przez notariusza, a mianowicie, że pozwani złożyli swoje podpisy na wekslu nie w obecności notariusza, a w mieszkaniu należącym do A. K. wskazać należy, że zarzut ten – aczkolwiek zasadny – to nie miał jednak znaczenia dla ważności zobowiązania wekslowego. To czy podpisy na odwrocie weksla zostały złożone przez pozwanych w kancelarii notarialnej czy też - jak twierdzili - w mieszkaniu A. K. nie było istotnym dla sprawy, gdyż Prawo wekslowe nie wymaga, aby podpisy poręczycieli wekslowych zostały poświadczone przez notariusza. W sprawie istotnym było jedynie to, że pozwani nie kwestionowali faktu złożenia przez nich własnoręcznych podpisów na odwrocie weksla. Dla ważności poręczenia wekslowego wystarczyło bowiem złożenie własnoręcznych podpisów na odwrocie weksla ze słowem „poręczam”.

Pozwani podnieśli również w zarzutach od nakazu zapłaty, że na wekslu w momencie składania przez nich podpisów nie było słowo „PORĘCZAM” nakreślonego drukowanymi literami. Nie było również go w momencie zwrócenia się przez pozwaną do powódki, w styczniu 2017r., o przesłanie dokumentów źródłowych w związku z wezwaniem pozwanych do wykupu weksla.

Zobowiązanie avalisty ma charakter abstrakcyjny i samodzielny, co oznacza, że odpowiada on według treści weksla. Abstrakcyjność zobowiązania avalisty oznacza, że w przypadku utraty bytu prawnego przez wystawcę weksla in blanco, nie powoduje to wygaśnięcia zobowiązania wekslowego poręczyciela (por. wyrok SN z dnia 12 grudnia 2008r. II CSK 360/08, Lex nr 584726). Zobowiązanie avalisty powstaje niezależnie od istnienia zobowiązania dłużnika głównego w sensie materialnym i wystarczy że zobowiązanie to zostało prawidłowo wyrażone na dokumencie wekslowym w sensie formalnym (por. wyrok SA w Warszawie w dnia 28 kwietnia 2016r. VI ACa 582/15, Lex nr 2080315). Udzielenie poręczenia wekslowego ma prowadzić do wzmocnienia zobowiązania na korzyść wierzyciela wekslowego. Poręczenie wekslowe musi być udzielone na wekslu i jednoznacznie wskazywać na wolę poręczenia, wymaga użycia zwrotu, który w sposób dostatecznie jasny wskazuje na udzielenie poręczenia wekslowego (por. wyrok SA w Warszawie w dnia 28 kwietnia 2016r. VI ACa 582/15, Lex nr 2080315). Wskazuje się, że nawet błąd poręczyciela wekslowego co do osoby wystawcy weksla własnego in blanco nie zwalnia poręczyciela od odpowiedzialności wekslowej (por. wyrok SN z dnia 10 marca 1998r. I CKN 575/87, Głosa 2006, Nr 4 poz. 30, uchwała SN z dnia 31 maja 1994r. III CZP 75/94, OSNC 1994 Nr 12 poz. 228). Poręczenie wekslowe jest instytucją całkowicie odrębną od poręczenia cywilnego i

stosuje się do niego wyłącznie przepisy prawa wekslowego. Zgodnie z art. 31 Prawa wekslowego poręczenie wekslowe powstaje poprzez umieszczenie na wekslu albo na przedłużku podpisu poręczyciela oznaczonego wyrazem „poręczam” lub innym zwrotem równoznacznym. Poręczenie powinno przy tym wskazywać za kogo je dano, a w braku takiej wskazówki uważa się, że poręczenia udzielono za wystawcę. Dla powstania poręczenia wekslowego nie było wymagane, by wyraz „poręczam” umieszczono na odwrocie weksla poręczyciel (por. wyrok SA w Katowicach z dnia 28 lutego 2013r. I ACa 19/13, Lex nr 1294772).

Odnosząc powyższe na grunt niniejszej sprawy należy wskazać, że pozwani przed swoimi podpisami na wekslu napisali niedrukowanymi literami słowo „Poręczam:”, czemu nie zaprzeczyli i wobec czego należy uznać, że słowo to w sposób jasny i czytelny wyraża wolę pozwanych poręczenia przez nich zobowiązania wystawców weksla. Dopiero później (najprawdopodobniej w okresie między lutym a marcem 2017r.), przez nieustaloną osobę, zostało dopisane drugie słowo „PORĘCZAM”, drukowanymi literami, co jednak nie miało istotnego znaczenia w sprawie dla ważności zobowiązania wekslowego. W judykaturze przyjmuje się bowiem, że jeżeli osoba podpisana na wekslu pod słowem „poręczam” wpisanym później przez inną osobę nie zaprzecza, że podpisała się na wekslu jako poręczyciel wekslowy za wystawcę, dla jej odpowiedzialności jako poręczyciela wekslowego pozostaje bez znaczenia kto i kiedy wpisał na wekslu słowo „poręczam”. Wówczas treść weksla odpowiada rzeczywistemu stanowi stosunku wekslowego, pomimo wpisania słowa „poręczam” przez osobę trzecią już po podpisaniu weksla przez poręczyciela (por. wyrok SN z dnia 4.10.2006r. II CSK 104/06, Lex nr 488980). Nie ma natomiast żadnych podstaw, w świetle art. 13 i art. 31 Prawa wekslowego, aby osobę, która przyznaje, że na odwrocie weksla złożyła podpis jako poręczyciel wekslowy traktować jako indosanta tylko dlatego, że nie wpisała ona słowa „poręczam”, a uczyniła to później, bez jej wiedzy, inna nieustalona osoba (por. wyrok SN z dnia 4 października 2006r. II CSK 104/06, Lex nr 488980). Awal zabezpiecza tylko zobowiązanie wekslowe, a awalista zobowiązuje się nie wobec awalanta, lecz względem jego wierzyciela (por. z uzasadnienia wyroku SN z dnia 12 grudnia 2008r. II CSK 360/08, Lex nr 584726).

Pozwani nie twierdzili, a w konsekwencji nie zaoferowali również żadnego dowodu, który podważałby wysokość dochodzonego roszczenia (abstrahując od kwestii ograniczenia poręczenia do kwoty 5.000 zł). O wysokości sumy wekslowej decyduje zwykle wysokość roszczenia wierzyciela ze stosunku podstawowego. Wskazać przy tym należy, że wydanie wierzycielowi weksla stwarza domniemanie istnienia w chwili wydania weksla wierzycielności w wysokości sumy wekslowej i przerzuca w ten sposób ciężar dowodu przeciwnego na dłużnika (uchwała SN z dnia 7 stycznia 1967r. sygn. akt III CZP 19/66, OSNCP 1968, poz. 79). Mając jednak na względzie brak w tym zakresie jakichkolwiek zarzutów ze strony pozwanych, należało kwotę zobowiązania A. K. wobec powódki z tytułu umowy współpracy z dnia 15.09.2009r., za które to zobowiązanie poręczyli wekslowo pozwani - uznać za bezsporną.

Reasumując należy wskazać, że żaden z zarzutów podniesionych przez stronę pozwaną nie skutkowało uznaniem powództwa za nieuzasadnione. Pozwani jako poręczyciele wekslowi składając własnoręczne podpisy na wekslu, który następnie został wręczony powódce jako remitentowi weksla spowodowali tym samym, że powstało domniemanie, iż istnieje ustne porozumienie wekslowe zawierające upoważnienie do wypełnienia weksla in blanco na wymagalną kwotę wskazaną w pozwie. Domniemanie to nie zostało skutecznie obalone w niniejszej sprawie.

W postępowaniu nakazowym zgodnie z treścią art. 496 k.p.c. po przeprowadzeniu rozprawy sąd wydaje wyrok, w którym nakaz zapłaty w całości lub w części utrzymuje w mocy albo go uchyla i orzeka o żądaniu pozwu, bądź też postanowieniem uchyla nakaz zapłaty i pozew odrzuca lub postępowanie umarza.

Mając na względzie powyższe – wobec tego, że zarzuty pozwanych nie zasługiwały na uwzględnienie, jako bezzasadne, Sąd utrzymał w mocy nakaz zapłaty wydany przez Sąd Okręgowy w Poznaniu w postępowaniu nakazowym w sprawie o sygn. XVIII Nc 130/17 w stosunku do pozwanych E. G. i R. D. (1).

O kosztach postępowania Sąd orzekł na podstawie art. 98 k.p.c. Pozwani przegrali sprawę w całości.

Koszty niniejszego postępowania to : opłata od pozwu w kwocie 4.338 zł oraz koszty zastępstwa procesowego pełnomocnika powódki w kwocie 5.417 zł. Pozwani zostali zwolnieni częściowo od kosztów sądowych tj. z opłaty od zarzutów w części przekraczającej kwotę 2.000 zł, z uwagi na ich sytuację materialną. Sąd mając na względzie

sytuację materialną pozwanych uznał, że nie ma podstaw, aby ściągnąć od pozwanych na rzecz Skarbu Państwa – Sądu Okręgowego w Poznaniu brakującą kwotę tytułem opłaty od pozwu, która została poniesiona tymczasowo ze środków Skarbu Państwa.

W ocenie Sądu należało natomiast obciążyć pozwanych solidarnie kosztami zastępstwa procesowego poniesionymi przez powódkę. W nakazie zapłaty, który został utrzymany w mocy Sąd zasądził na rzecz powódki kwotę zł 3.600 zł tytułem kosztów zastępstwa procesowego, a zatem różnica w kwotach 5.417 zł i 3.617 zł stanowi kwotę 1.800 zł.

Wobec powyższego należało zasądzić od pozwanych solidarnie na rzecz powódki kwotę 1.800 zł tytułem nieuiszczonych kosztów zastępstwa procesowego poniesionych w niniejszej sprawie.

SSO /-/ M. Inerowicz